

FÜGGETLEN UJSÁG

MEZŐGAZDASÁGI, SZÖVETKEZETI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,
GAZDASÁGI EGYESÜLETEK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK KÖZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA.

Egészévre 6 korona
Félévre 3 korona
Negyedévre 1 korona 50 fillér
Egyes szám ára 14 fillér.

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Felelős szerkesztő:

BUDAY BARNÁ

az Orsz. Magy. Gazd. Egyesület titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

IX. ker., Üllői-út 25. szám. (Köztelek).

Vörös Sándor.

Érdemes, a mezőgazdasági szakoktatás terén szép sikereket fölmutató három férfiut ünnepeltek a múlt héten Magyar-óvárott, mely városban székel a magyar mezőgazdasági szakoktatás egyetlen főiskolája a gazdasági akadémia. E három férfi: Vörös Sándor igazgató ki 30 éve, Cserháti Sándor ki 25 éve szolgálja ott gazdasági szakoktatásügyünket és Pjetsch József akadémiai titkár, ki 35 éve áll az akadémia szolgálataiban.

Ez alkalommal a három jubiláns közül Vörös Sándor királyi tanácsost, az akadémia igazgatóját mutatjuk be, ki három évtized óta működik a gazdasági tanügy és irodalom terén, a gazdálkodás ismeretébe. Ez időből 28 esztendőt töltött Kolozsmonostoron s tevékenysége nemcsak a tanintézeti tanításban összpontosult, hanem amel-

lett, hogy résztvett a gazdatársadalmi életben, számos gazdasági könyvet írt, melyek sok ezer

példányban, több kiadást érve forognak közkézen. Kiskéri Vörös Sándor Tatán, 1847-ben született s

gimnáziumi tanulmányait, miután elvégezte s az érettségét letette, 1865. beiratkozott a Keszthelyen épen akkor megnyílt »Országos gazdasági felsőbb tanintézet«-re.

A keszthelyi diplomával kinevezték József királyi herczeg kisjenői uradalmába segédtitkárnak, honnét 3 év múlva — 1870-ben — a kolozsmonostori gazdasági tanintézet tanárává és a gazdaság intézőjévé neveztetett ki. Kolozsvárott az egyetemet is végezte, s 1875-ben már a gazdasági tanintézet élén, mint ennek igazgatója működött. Igazgatósága alatt a kolozsmonostori tanintézet nagyon jó hírre tett szert, annyira, hogy Ő Felsege Vöröst a királyi tanácsosi czimmel tüntette ki, s a midőn Balás Árpád a m.-óvári gazdasági akadémia érdemigazgatója nyugalmába vonult, Ő Felsege a m.-óvári gazdasági akadémia élére őt állította.

VÖRÖS SÁNDOR, m.-óvári gazd. akadémia igazgatója.

Mint legmegbízhatóbb és legolcsóbb

magvak beszerzési forrása

ajánlható

Mauthner Ödön

cs. és kir. udvari szállító magkereskedése

Budapesten, VI. ker., Andrassy-ut 23. szám.

Bűnhődés.

Az ítéletnek tehát elég tétetett. Papp Bélát, a testvérgyilkost felakasztották. Bűnbe merült lelke azóta már az Ur színe elé járult, hogy borzalmas tettéért irgalmat esdekeljen. Vajjon kegyelmesebb lesz-e hozzá a legfelsőbb ítélőszék, mint a volt földi igazságszolgáltatás? Vajjon felmentést nyerhet-e az ott, akit itt mindenki elítélt?

Megfejtethlen kérdés ez és ne is igyekezzünk megoldani. Gyarló emberi felfogásunkat ne mérjük össze az Ur végtelen bölcsességével. Mi úgy éreztük, hogy ez a szerencsétlen ember halált érdemelt. Megölette tulajdon testvérét, fájdalomba, örök szégyenbe ejtette egész családját. S mindezt csak azért, mert gazdagabb akart lenni. Minden ellene szólt, mellette egyetlen enyhítő körülmény sem állott, amely részvétet kelthetett volna. És még csak bűnbánást sem tanusított egy percig sem. Az emberi érzés menthetetlenül elítélte őt.

Bárki lett volna ez a testvérgyilkos, halnia kellett volna. De ezt a boldogtalan embert még az a súlyos körülmény is terhelte, hogy urnak született és jó nevelést kapott. Vele szemben indokolatlan kegyelmet nem lehetett gyakorolni, mert ez a közfelfogást felháborította volna. Rög-tön kész lett volna a vád az igazságszolgáltatás ellen, hogy az »urat« védelmébe fogadja, hogy a vagyoni jólét és a magas összeköttetés előnyt biztosít még a legnagyobb bűn elkövetőjének is. Ezt a halfelfogást erősítette volna meg a halálos ítélet alóli felmentés, a felmentést tehát megadni nem lehetett. A földi igazságszolgáltatásnak teljesítenie kellett kötelességét, hogy a kivégzés szörnyű ténye által elrettentő példát nyújtson. Amennyiben törvényeink között a halálbüntetés helyt foglal, ezért Papp Bélának halnia kellett.

Más kérdés most már az, vajjon a halálbüntetés méltán foglal-e helyet egy civilizált állam törvénykönyvében? Ezt a kérdést már nem a bűnös szempontjából kell felfogni, mert hisz az elvetemült gyilkost a saját személyeért senki sem szánja, ha bitófára kerül. De az akasztás borzasztó büntetése nemcsak a kivégzettet, hanem annak visszamaradó családját is kegyetlenül sújtja. Hátramaradt özvegyre és gyermekekre egész életen keresztül átokként nehezedik a bitófa emléke, pedig ők ártatlanok. És az az igazságszolgáltatás, amely egyik kezével sújtja a bűnöst, másik kezével a bűnös ártatlan családját felmenteni nem tudja. Egy akasztott ember családjára mily szomorú sors vár az életben? Aki erre gondol, visszadöbben a halálbüntetés elől, mert ez egy hetediziglen való büntetés, amely már az igazságszolgáltatás

céljának sem felel meg, emberi érzéseinkkel is ellenkezik.

A bűnösre most is azt mondjuk, hogy sorsát megérdemelte, de a családot szivünkben szánjuk s ez a legjobb bizonyíték amellet, hogy ez a halálbüntetés igazi célját el nem érte. Mert megvan, alkalmazni kellett, de ha törvényeink nem ismernék ezt a büntetést, úgy megnyugodnánk mi is abban, hogy a gyilkos sorvasztó rabságban vezekeljen tetteért és a bűnös szegény családját sem üldöznék a bitófa rémképe egy egész életen keresztül.

Jegyezze meg a bűnrehajló ember ezt a szomorú esetet. A gyilkos kése mindég ártatlan vért ont, mert az ő bűnét a szívéhez legközelebb állottaknak kell megvezekelniök.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

A képviselőház múlt hét folyamán ülést tartott, de csak azért, hogy meghallgassák a királyi kéziratot, amelyvel Ő felsége az ötödik ülészakot megnyitotta. Azután megválasztotta a Ház új tisztviselőit. Tudvalevőleg a képviselőház minden ülészak kezdetén, kezdve az alelnököktől, új tisztviselőket választ. Alelnöknek most is újra *Tallian* Bélát és *Dániel* Gábort választották meg. Rendre megválasztották ezután a jegyzőket s a bizottságokat is, azután át-sétáltak honatyáink a főrendiházba, ahol most igazi érdekes ülés kezdődött.

A főrendiház ülése.

Megirtuk már részletesen, hogy Ferencz Ferdinánd trónörökösnek házassága alkalmából tett nyilatkozatát a képviselőház már elfogadta a törvényeink közé való beigtatásra; most sor szerint az az ügy a főrendiház elé került. Ennélfogva a főrendek ülése rendkívül érdekes volt. A képviselők karzatán már az ülés megkezdése előtt tekintélyes hallgatóság gyűlt össze. A gyéren látogatott jobboldali karzaton az első sorban néhány mágnásasszony ült. Az ülésterem előcsarnokában a korábban érkezett főrendek melegen üdvözölték *Csáky* Albin gróft az új elnököt, amikor megjelent. Csakhamar bement a terembe, ahol *Szapáry* István gróf háznagy kalauzolta fel az elnöki emelvényre. Az új elnök fekete díszmagyarban volt; mellén drágakövekkel kirakott kapesok tartották össze a mentét. Megjelenésekor ünnepélyes esőnd fogadta. Megnyitotta az ülést és kirendelte a jegyzőket. A főrendek eközben elfoglalták helyeiket. A jobboldalon, ahol az egyházpolitikai esaták napjaiban az ellenzék ült, ma nagyon kevesen vannak. Ott látjuk *Zichy* Nándor gróft és egy *Esterházy* gróft. *Lobkovitz* herezeg tábornagy ma is ott ül rendes helyén a közepén. A püspökök közül csak öten jöttek el az ülésre: *Schlauch* biboros, *Császka* érsek, *Hettyey* püspök, s ezuttal első ízben *Csáky* váci püspök. A baloldalon ült *Mihályi* balázsfalvi érsek. Itt tömöttebbek a sorok: ma is az ekszejelleneziás és méltóságos birák vannak többségben s kívülök egy-két zászlós ur, pár kinevezett főrend, *Márkus* főpolgármester, a fiatal fiumei kormányzó stb. alkotják diszes közönséget.

A királyi kéziratot itt is felolvasták s azután felemelkedik Csáky Albin gróf, hogy az elnöki székhől a főrendiházat üdvözölje. Csáky Albin gróf, aki mögött a nehéz időkben, válságos viszonyok közt kipróbált politikai szerepléssel eltöltött mult áll, nemes szerénységgel emelte ki elnöki elődei érdemeit. Oszatlan rokonszenvvel részesítették Csákyt a multjával kiérdemelt bizalomban, amelyet a pártatlanságot ígérve, a főrendektől kért. A főrendiházi hagyománynak megfelelően egy főpap, Császká érsek üdvözölte az új elnökséget. Lendületes szavakban fejezte ki Császká érsek a főrendiház rokonszenves bizalmát és amikor „Eljen!”-nel végezte, a főrendek sorain is ünnepélyes, előkelő, higgadt mormolással vonult végig az éljen.

Csáky gróf köszönő szavai után a megalakulás formáságain, választásokon, itt hamar estek tul. Jött az érdemleges napirend: a trónörökös nyilatkozatáról szóló törvényjavaslat. E felett rövid, de érdekes vita fejlődött ki. Ambrózy Béla báró, elfogadásra ajánlotta a javaslatot, Zichy Nándor gróf ellene beszélt, de Széll Kálmán szép beszéde után a főrendek hamarosan elfogadták a törvényjavaslatot úgy általánosságban, mint részleteiben. Most tehát már csak a király szentesítése hiányzik ahhoz, hogy kétségtelen törvényerőre emelkedjék nálunk is Ferencz Ferdinánd trónörökösnek az a nyilatkozata, amelylyel beismeri, hogy a házasságából eredő gyermeket nem illeti meg a magyar trón.

Erzsébet napja.

Az egész hazában ünnepelték november hó 19-ikét, boldogult királynénk névünnepe. Mig néhány évvel ennekelőtte ez az ünnep az örömmek napja vala, szomorura változott azonban a genfi gyászeset óta. Erzsébet napján azóta beköltözik a magyar szívekbe a szomorúság, a bánat, a kései őszi virágokból font koszorukra ma a hazafiui bánat könnyei hullanak, szerte a hazában gyászistentiszteletre zendül a harangszó. A mély, sötét gyásznak madara repül el városok, falvak és puszták fölött, palotában és gunyhóban, szegény és gazdag tanyában egyaránt kegyeletos érzés honol a szívekben, a boldogult nagyaszony nevenapján.

Erzsébet napján a fővárosi templomokban gyászistentiszteleteket tartottak az idén is. A szószékekről gyászbeszédek hangzottak el, melyek méltatták a magyarok iránt oly melegen érző vértanukirályné, soha el nem muló érdemeit.

Ezenkívül a műegyetemi kerti nagy teremben gyászünnepe volt; intézetek, testületek, mind megünnepelték a szomorú napot. A templomokon, középületeken s magánházakban is gyászlobogók lengtek.

A vidéken szintén gyászünnepe volt mindenütt. A bécsi templomokban is gyászmise volt. A kapuczinusok templomának belsejét gyászleppellel vonták be.

Minden gyászba öltözött a nagy királyné névnapján, ki mig lent járt a földi rögökön, a nemzet védangyala volt s most milliók sirása zokog utána. Emléke legyen áldott, minden magyar előtt!

A király itthon.

A király kedden reggel tíz órakor általános kihallgatást adott, melyen a titkos tanácsosok előtt, tehát legelőbb a Vörösmarty szobor bizottságot hallgatta ki. Perczel Dezső a szobor-bizottság nevében szépen megköszönte Ő Felségének a Vörösmarty szobrára utalt adományát, és azzal fejezte be beszédjét, hogy úgy érzi, hogy nemesak a bizottság, hanem a magyar nemzet köszönetét tolmácsolja, mikor a magyar nemzet nagyköltőjének szobrára a király 5000 koronás adományát hódolattal megköszöni. Az üdvözlő beszédére ő felsége ezt válaszolta:

Nagyon örülök, hogy ehhez a szoborműhöz magam is hozzájárulhattam; reményem, az emlék nemsokára létrejön és méltó lesz a költő hírnevéhez.

— Székesfehérvárott, ha jól tudom, van is már egy Vörösmarty szobor, — mondta aztán a király.

— Igenis, van, — felelte a képviselőház elnöke, — de az ország fővárosában is remélhetőleg rövid időn létrejön s mielőbb szerencsénk lesz Felségedet a leleplezésre meghívhatni.

— Minden bizonynyal ott leszek, csak sikerüljön a mű minden tekintetben.

Ezután Perczel Dezső bemutatta a küldöttség tagjait.

Márkus főpolgármesternek ezt mondta a Felség

— Gondoskodtak-e már helyről a Vörösmarty-szobor számára?

— Még nem, — felelte a főpolgármester, — de igyekszünk számára diszes helyet keresni.

— Ma-holnap már alig lesz hely a fővárosban, ahova szobrot lehetne helyezni — jegyezte meg mosolyogva az uralkodó.

— Bizony, a Felséged nagylelkűségéből felállítandó tíz szobor a székes főváros közttereinek legnagyobb részét igénybe fogja venni.

— Örülök, hogy a főváros szoborművekben gazdagodik — fejezte be a Felség a főpolgármesterrel folytatott beszélgetését.

Halmos János polgármestertől azt kérdezte a

ELSŐ MAGYAR TEJGAZDASÁGI GÉP- ÉS ESZKÖZ-GYÁR

Fuchs és Schlichter

BUDAPEST,

VI., Angyalföld, Jász-utca 7.

Csakis a hazai ipart pártoljuk. — Kézi és erőhajtású tejgazdasági telepek és szövetkezetek berendezése.

Árjegyzékek, költségvetések, tervek INGYEN és BÉRMENTVE.

király, vajjon a főváros is hozzá fog-e járulni a szoborhoz.

— Minden bizonynyal, Felség, volt a felelet. Hozzá fogunk járulni a rossz gazdasági viszonyok ellenére is.

Rákosi Jenőnek azt mondotta ő Felsége, hogy örül, hogy a magyar sajtó ezt az ügyet olyan lelkesen karolta fel.

Rákosi Jenő erre ezt felelte:

— A sajtó Felséged adományában máris legszebb jutalmát látja buzgólkodásának.

Vészi Józseftől azt kérdezte az uralkodó, hogy milyen minőségben támogatja a mozgalmat.

— Mint a Budapesti Ujságírók Egyesületének elnöke vagyok tagja a szobor-bizottság elnökségének, — volt a válasz.

— Örömmel tapasztalom, — ugymond a király — hogy a sajtónak sikerült a mozgalmat országos jelentőségűvé tennie.

— Felséged nagylelkű adománya serkentő példát fog adni az egész magyar társadalomnak, — felelte erre Vészi.

Majd Thék Endrét szólította meg a Felség és megjegyezte, hogy a derék iparost minden nemes dolog élén ott látja.

A király mosolyogva hallgatta meg a megszólítottak feleletét és azután kegyesen elbocsájtotta a küldöttséget.

Vörösmarty Mihály születésének századik évfordulója.

Első szépirodalmi társaságunk: a Petőfi-társaság Vörösmarty születésének századik évfordulója alkalmából a múlt vasárnap ünnepélyt rendezett Budapesten, az Akadémia dísztermében. A termet zsúfolásig megtöltötte az előkelő díszes közönség. Mostanában indult meg a nagy költő emlékére emelendő szoborra a gyűjtés, ez fokozta tehát a Vörösmarty-ünnepély iránti érdeklődést is.

Az ünnepély első pontja *Bartók* Lajos elnöki megnyitó beszéde volt, aki vázolta, hogy a nagy nemzeti átalakulás korszaka Vörösmartyval nyílt meg, ő tüzet hozott le az égből az emberekbe. Tetterőre ébredt a nemzet és a nagy idők nagy embereket teremtettek. Arany, Petőfi, Vörösmarty könyvei a magyar nemzet hármass bibliája, hármass vértet a magyar keblen. Népünk jósai voltak e kor költői és államférfiai; próféták, kik által szólt hajdan a néphez az Isten. Szenvedve a töprengésben, idézték meg a haza hajdani sorsát. „*Romlásnak indult*” — korholta népét Berzsenyi, — „*Isten segíts, népeknek Istene!*” — esengett Kölcsey, — „*Nem volt, de lesz!*” — reménykedék Széchenyi. — „*De volt!*” — kiáltá Vörösmarty s ujjá teremtve, ami volt, Magyarország is lett.

A lendületes szép beszéd szenvedélyes hangjai magukkal ragadták a közönséget s lelkes taps támadt,

mely csak akkor esillapult le, mikor *Zichy* Jenő gróf alakja tünt fel a székesfehérvári Vörösmarty-kör nevében tartott igen szép beszédet. A nemes grófot erősen megtapsolták.

Rokonszenvesen fogadta a közönség ifju *Mihályi* Péter beszédét is, aki az egyetemi ifjak nevében Vörösmartyt, mint az ifjuság költőjét dicsőítette.

Ezután Ábrányi Emil szavalta el „*Hazádnak rendületlenül*” című költeményét nagy hatással, majd *Sombó* Sándor szavalta el Vörösmartynek a „*A vén ezigány*” című költeményét. Majd a nap eseménye következett, *Jókai* Mór lépett az emelvényre. A karzatokról és mindenünnen elemi erővel zugott fel a taps, amikor az ősz író-király szép alakja föltűnt a felolvasó asztalnál. Sokáig tartott, míg *Jókai* szóhoz juthatott. Ekkor az ő sajtóságos, szívhez szóló mély hangján megkezdte felolvasását „*Vörösmarty apánk*” címmel. Leírhatatlan lelkes ünneplés követte a felolvasást. Perczekig tartott a taps, hangzott az éljenzés és *Jókai* alig győzte köszönni. A tapsviharnak *Koroda* Pál megjelenése vetett véget, aki ódáját szavalta el s ezzel az ünnepély véget ért.

Gyermek-munkások.

Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszterünk a budapesti kereskedelmi és iparkamara palotájának megnyitása alkalmával múlt héten igen érdekes beszédet mondott és figyelmeztette az ott összegyűlt urakat arra, hogy terjeszszék ki gondjukat azoknak érdekeire is, akik ott képviselve nincsenek, tudniillik a *munkásokra* és a *kisebb állású kereskedelmi alkalmazottakra*.

Nagyon jól tudjuk, hogy százazreknek és millióknak érdekei a mai viszonyok között nincsenek képviselve, természetes tehát, ha azokat meg lehetőségen el is hanyagolják. Ebből azonban nagy kára van nem csupán az illetőknek, hanem az egész nemzetnek, mert hiszen ezt az elhanyagolást végre is a nemzet érzi meg, mert ennek folytán fejlődése lassubbá válik. Itt arra akarunk reámutatni, hogy a gyermekek munkája minálunk is főleg az ipar terén kezd jelentékeny tényezővé válni. Az ipartörvény tartalmaz ugyan ennek védelmére egyes intézkedéseket, melyeket azonban a gyakorlatban rendszerint félretolnak. Az eredmény aztán, mint azt közvetlen tapasztalatok révén állíthatjuk az, hogy az ifju-nemzedék nagy része elsenyved, mert a fejlődés korában olyan munkákat tolnak reá, melyek az ő erejével arányban egyáltalában nincsenek, mert nem kapja meg a kellő táplálékot sem. Vajjon nem egyik oka-e ez is annak, hogy jobbmodu családok fiaikat az iparos pályára nem akarják adni, mert látják azt a helyzetet, melyben az ifju iparos-nemzedék sinylődik.

Egészen bizonyos, hogy ezen a téren igen nagy feladatok hárulnak reánk, a melyeket kielégítően kell megoldani, bármennyire ellenszegüljenek is azok, akiknek a mai helyzetből haszna van s a kik a kizsákmányolást úgy akarják menteni, hogy hiszen ez mindig így volt. Ez talán igaz lehet, de az is igaz, hogy ez egyik oka is volt annak, hogy iparunk előre menni és nagyobb arányokban fejlődni nem tudott. Németország példája ebben a tekintetben is

utat mutathat nekünk. Ott maga a birodalmi kan-
cellár rendelte el 1897-ben, hogy kutassák ki, hány
iskolaköteles gyermeket foglalkoztatnak az ipar terén.

A kutatásnál főleg a néptanítók segítettek, de
ezeknek kezére járt a rendőrség is. Nem kevesebb,
mint 532.000 gyermeket számítottak össze, akik a
gyárakon kívül *iparos munkát végeznek*. A valóságban
azonban még sokkal többen vannak ilyenek. 143.000
gyermek a szövőiparban talál foglalkozást, igen szá-
mosak azok, akik faiparnál keresik a kenyerüket,
sokan vannak elfoglalva a kőfaragásnál, a gépipar-
nál és papirkészítésnél. Szóval, az ifju Németország
beesületes részt vesz hazájának iparos munkájában.
Meg kell azonban jegyezni, hogy a foglalkozásoknak
nem egy fajtája kifogásra ad okot. Így például
20.000-nél több gyermeket használtak a koresmákban
és vendéglőkben, 135.000-et használnak fel az áru-
cikkék kihordására és mint a németek különösen
megjegyzik, a zsemlyéknek és kifliknek a korai órák-
ban való kihordása a gyermekekre nézve mennyire
kimerítő. Nem ritkaság, hogy már 6-7 éves gyer-
mekeket is az egészségre nézve ártalmas foglalko-
zásokra kényszerítenek s a munkaidő hosszúsága
szintén igen sok panaszra ad okot. Azok a helyisé-
gek, amelyekben a munkát végzik, gyakran nem
megfelelőek, mert szűkek és hiányzik a friss levegő.
A fizetett bérek rendszerint esekélyek, sokszor csak
a lakásban és ellátásban állnak.

Ezen az alapon kiindulva, a német birodalmi
kormányzat nemsokára egy törvényjavaslatot fog be-
terjeszteni, melynek az a hivatása lesz, hogy a gyer-
mekeket a kimerítő és egészségtelen munkáktól meg-
óvja. Ez az ő szemükben nemzeti érdek és épen azért
keresztül akarják vinni, bár bizonyos, hogy nem fog
menni ellenmondás nélkül.

A miniszterelnök a szövetkezetekről.

Abban a jelentésben, melyet Széll Kálmán
Magyarország közállapotairól az országgyűlés elé
beterjesztett, igen érdekes adatok foglaltatnak arra
nézve, hogy a szövetkezetek tekintetében micsoda
fellendülés tapasztalható az elmúlt év folyamán. Érde-
kes, hogy a kereskedelmi miniszter szembe állítja
a bankokat és takarékpénztárakat, a hitelszövet-
kezetekkel, amott nem oly nagy a fejlődés, nem oly
eleven a munkakedv, mint emitt. Kiemeli azt is,
hogy a múlt évben sok szövetkezet szűnt ugyan
meg, de ez éppen nem aggasztó jelenség, ellenkező-
leg a szövetkezeti élet egészségesebb fejlődésének
következménye, mert a helyes alapon nyugvó szö-
vetkezetek mellett másfélék boldogulni nem tudván,

lassanként kimulnak az árnyékvilágból. A szövet-
kezeti eszme izmosodására vall a miniszter szerint
az is, hogy az országos központi hitelszövetkezetbe
egyesült szövetkezetek helyi központokat is alapi-
tanak.

1899-ben háromszáz új szövetkezet kezdte meg
működését. Ezzel szemben százharminczhét szűnt
meg. Létesült tízenyolcz új bank, megszűnt egy.
Alakult hét új takarékpénztár, ami nagyon kevés,
mert ezelőtt minden esztendőben rendszeren 20-30
ilyen intézet jött létre. Van pedig Magyarországon
ezidőszerint körülbelül 2743 hitelintézet, ezek közül
352 bank, 731 takarékpénztár, 1649 pedig hitelszö-
vetkezet. Természetes, hogy a hitelszövetkezetek
nagy számuk mellett aránylag esekély tőkével ren-
delkeznek, ami azonban működésüknek értékét nem
esőkenti.

Az öt kilós cukorcsoomag.

A cukorgyárosok üzelméi ellen érdekes felszólalás
érkezett az egyik fővárosi élelmezési szaklap'hoz, mely-
ben a kereskedő elpanaszolja hogy akarva — nemakarva,
kénytelenek a vásárló közönséget csalni. És így folytatja:

A kereskedelmi miniszter az 1893. évi XXXIV.
t.-cz. alapján tudvalevőleg világosan előírja, hogy kész
esomagolásokban eladásra kerülő áruk, illetőleg a esoma-
gok mennyiség-tartalma a valósághoz híven és a törvényes
mértéknek megfelelően fejezendők ki. Most tessék elő-
venni egy doboz 5 kilós koczka-cukrot. Rá van írva,
hogy 5 kilogramm, de nem tartalmaz csak 4 kilót és 65
deka tiszta cukrot, a többi a doboz súlya. Hogyha 1 láda
koczka-cukrot megnéziünk rá van írva, hogy tiszta súly
50 kiló, de ne gondoljuk, hogy 50 kg. van benne, hanem
49, sokszor 48¹/₂ kg.

Most kérdem, hogy hol van a törvény tiszteletben
tartása?

Ez a felszólalás ráknézve annál érdekesebb, mert
benne a panaszos csak a kereskedők megrövidítéséről
szól, hanem a vásárló, a fogyasztó közönséget föl sem
említi. Pedig nem úgy áll a dolog! A kereskedő a mér-
téken kihuzza amivel kevesebb, vagy az öt kilós esoma-
got öt kilóban adja el, de kérdem: ki téríti meg a mi
kárunkat, a fogyasztó közönség kárát? A vásárlókat
huzzák, csalják mindenfelé, itt az ideje, hogy végre segít-
sen a közönség önmagán. Állítson fel szövetkezeteket
minden falu, ott aztán csalás, károsítás nem fordul elő és
a mérték is tiszta lesz.

Most jelent meg

Rubinek Gyula és Szilassy Zoltán az O. M. G. E. titkárjai szerkesztésében a

Köztelek Zsebnaptár 1901-re.

A „KÖZTELEK ZSEBNAPTÁR“ ezen **hetedik évfolyama** régi köntösében, javított és tetemesen bővített tartalom-
mal bír. A „Köztelek Zsebnaptár“ minden más zsebnaptárt nélkülözhetővé tesz.

A „Köztelek Zsebnaptár“ ára a „Független Ujság“ előfizetői részére bérmentes küldéssel együtt **3 kor. 50 fill.**

Megrendelhető a „Független Ujság“ kiadóhivatalában, Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

KÜLFÖLD.

Az orosz czár nagybeteg. A mult hét érdekes rémhírei között első helyen említjük a muszka czár megmérgezéséről kapott táviratokat. Második Miklós czár ugyanis Livádiában hirtelen beteg lett. Először hülésnek tartották a hirtelen betegség okát, de második napon Rómából a Vatikánból (a pápai szentlak) az a hír szivárgott ki, hogy oda hivatalos távirat érkezett, melyben az áll, hogy a muszka czár megmérgezték. Eleinte nem akartak hitelt adni a híreknek, de a muszka hivatalos lap nem mondott ellene, tehát a mérgezési hír megerősített a hallgatás által. Még ninesen kiderítve, hogy mi uton mérgezték meg az oroszok czárját és ha kikutatták volna is, most egyelőre nem teszik közhírré. De remélhetőleg már jövő héten biztos híreket hallunk. A czár állapota javult és az oroszok jelentései szerint immár túl van a halálveszélyen.

Merénylet a német császár ellen. Mult héten izgalmas hírek jártak be a világot. Először a muszka czár megmérgezése, másnap rá a német császár II. Vilmos elleni merénylet híre tartotta izgalomba a kedélyeket. A czárról elmondottuk az esetet, itt a német császár elleni merényletet írjuk le. Boroszlóban egy szegény vén leány Schnapka Zelma abban a bolond agyafurt gondolatba tébolyodott már régebben, hogy őt üldözik. Sok bolondot szokott össze-vissza beszélni, de esendes őrült volt és kenyerét harisnya árulgatással kereste meg.

Hogy a német császár Boroszlóban kocsikázott, a szegény bolondnak fordult a rögeszméje és a császárt, meg a császárnét kezdte az őt üldözőknek tartani. Ki is jött, hogy képzelt üldözőit megtámadja. Előbb a kövezőktől utcai kockakövet kért, de azok nem adtak, mert nem mondotta meg, hogy minek kell. Azután egy vasüzetbe ment és ott egy baltát vásárolt. Ezzel a támadó eszközzel állott ki az utcára. Megvárta, mikor a császár előtte elhaladt és utána dobta a baltát. A veszedelmes eszköz nem talált, messzire esett az uralkodótól. A szerencsétlent elfogták azonnal, de a kihallgatásnál fölismerték, hogy őrültel van dolguk. A tanuk is mind ezt bizonyították és Schnapka Zelmát bevitték a bolondok házába, a megfigyelő osztályba, ahol tovább füzheti bolondériáit üldözőiről, képzelhet minden agyafurt dolgokat, de nem lehet többé közveszélyes. A német császár igen sajnálja, hogy olyan hamar világgá kürtölték az esetet, ami valójában nem is merénylet, mert őrült tette. A bűnpör megindítását szükségtelennek tartva, a rendőrség nyomozásával az izgalmas eset befejeződött.

Krüger Európában. A délafrikai háboruban újabb fordulatot jelent az a körülmény, hogy Krüger Pál az ősz elnök Európába érkezett és itt megkezdte a burok ügyének tárgyalásait. Örvendetes hír az, hogy az angol kormány mindenféle fondorkodásai, eselvései mellett is a délafrikai köztársaságok,

Transzvál és Oránzs államok vagyonát és iratait sikerült megmenteni. A megmentett kínos akkora, hogy azzal a burok nemzetnek új földet, új hazát lehet vásárolni, az államok kéziratai pedig becsesek, mert abban az angol kormány gyalázatos tetteinek, viselkedésének igazi bizonyítékai vannak, tehát abban nyugszik a szabadságuktól megrabolt burok megtámadott becsületének kézzelfogható tanuja.

Mikor olvasóink e sorokat olvassák, akkor már az ősz pátriárka, Krüger Pál Franciaország földén van. Eljött hazájából, hogy nemzetének becsületét megmentse, de egyúttal népének új hazát szerezzen, ha a régít valóban nem sikerül megmenteni. Hogy európai körutja diadal ut lesz, azt az előkészületekből lehet látni, melyre minden nemzet fiai egyetértőleg készülnek, hogy a szabadság legújabb igaz bajnokainak a tisztességét, az elismerő üdvözlést minél fényesebben, minél nagyszerűbben megadhassák.

A harcztér mozgalmas Délafrikában. Roberts lord jelentéseiben elismeri, hogy a burok élénken támadnak főleg Oránzsban Tabaucháttól keletre mult héten egy kisebb burok támadás alatt egy angol tiszt és 32 legény megölt. Ugyan az nap Sprunhank mellett az őrséget megtámadták a burok és megadásra szólították fel. Edenburg közelében lesből megtámadtak egy kocsit, melyet 133 katona kísért és elfogták valamennyit, de később szabadon bocsátották őket, csak a kocsit vették el. Kimberley körül szintén élénk mozgalom van. A támadások mindennap ismétlődnek az előőrsöknél, hanem nagyobb esaták nem fordulnak elő és ez a kis marakodás igen gyöngíti az angol haderőt.

Khinai háboru. A keletázsiai harcztéren kevés új eset fordult elő az elmúlt héten. Folytatják a béketárgyalásokat és harcznak. A tömeges lefejezési kívánság miatt aligha a béke létesül. Inkább a khinai császár hajlandók meggyilkolni, mintsem a hatalmas herezegek a boxer vezetők fejeit kiadják az európaiaknak. A béketárgyalások folynak.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Papp Bélát kivégezték.

E hó 22-ikén esütörtökön reggel Papp Bélát, a szatmári testvérgyilkost felakasztották. A boldogtalan, utolsó perezeig makacs bűnös végső óráiról következő értesülésünk számol be:

Az ítélet kihirdetése.

Szerdán reggel hat órakor az ör belépett Papp Bélához és figyelmeztette, hogy hétkor a tanács-terembe fog vezetettetni.

— Megjött az ítéletem? — kérdezte mohón.

— Nem tudom! Az irodában majd megtudja, — válaszolta az ör.

Hét órakor a második szamu tanácssteremben a három ügyvéd némán vár. Belép az ügyész is. Aztán a bíróság.

Elsőnek Papp Zoltánt vezetik be. Tudatják vele, hogy semmisségi panaszát a Kuria elvetette, nyolcz

esztendei rabsága jogerős. Egyéb semmit. Kiviszik. S nyomban utána belép a szuronyos őrrrel Zsoldics, mögötte meg Papp Béla. Nem néznek egymásra. Ki-ki megáll a maga helyén, az elnök olvassa a sötét sorsot rejtő irást. Először azt, hogy a Kuria e pör minden vádlottjának semmisségi panaszát mellőzte. Aztán következik a nagy jelenet: mit határozott a király. Így szól:

Ő császári és apostoli királyi felsége 1900. november 12-ikén kélt legfelsőbb elhatározásával a Zsoldics Mihály ellen gyilkosság büntette miatt megállapított halálbüntetést kegyelmesen elengedni és megengedni méltóztatott, hogy ehelyett a nevezett ellen életfogytiglani fegyház alkalmaztassék és a hivatalvesztés tíz évi tartamban állapittassék meg, ellenben elrendelni méltóztatott, hogy ugyanazon büntett miatt mint fölbujtó halálra ítél Papp Béla ellenében a törvény és igazságszolgáltatás rendes lefolyása bekövetkezzék.

Papp Béla fölveti a fejét. A régi most. A rossz, a daczos ember. Csak akkor inog meg egy keveset, mikor az elnök ismét szól, most már egyenesen hozzá:

— *Amint ön látja Papp Béla, a földi igazságszolgáltatás önnek már nem adhat irgalmat. Csakis az isteni igazságszolgáltatás irgalmában bízhatik. Arra kérem, térjen vissza Istenhez, akétől eltérnie sohasem lett volna szabad. A törvény módot ad önnek, hogy telkészedél érintkezessék, hiszem, hogy ön ezzel a jogával élni is fog.*

Papp Béla csak ügyvédével akart beszélni, de miután ezt nem engedték meg neki, kivették a börtönből s szomorú kísérete egyenesen a síralomházba vitte. Itt anyját és feleségét kérte magához, de ezek tudni sem akartak a gonosztevéőről.

A síralomházban.

Az utolsó délután Petőfi költeményeit olvassgatta a síralomházban Papp Béla. A diszkötés első tiszta oldalára a következőket írta:

— *Szenvedéseim egyedüli vigasztalója, óh, isteni Petőfi! Leheld belém hősi lelked egy kicsiny szikráját! Óh hősök hőse, tekints reám örök szellemeddel, reám, a legnyomorultabb anyaszülőltre!*

Mennyi hamis érzékenykedés egy bűnös lélek részéről, amely irgalmat nem ismert!

Gondolataimindig visszatértek ugyanegy tárgyra: a családjára. Családi dolgokról akart folytonosan beszélni látogatóival. Az unokaöccsét, Papp Zoltánt, aki büntársa volt, nagyon kevésre becsüli. Beeszmérológ beszélt róla s csak úgy említette: az a svihák. Elemért a meggyilkolt testvéröccsét többször emlegette és felsóhajtott:

— Szegény Elemér!

Este a síralomházban különös véletlen történt. A fogházfelügyelő megakarta igazítani a ezella villanyos lámpáját s eközben a lámpa egy pillanatra kialudt. Koromsötétségben állott egy ujságíróval a ezellában. Mikor ismét kigyuladt a villanyos fény, Papp a teától kipirult arczezal mosolyogva kérdezte:

— Nem fél, hogy öngyilkos leszek?

— Különben, — adta meg gyorsan a választ a saját kérdésére — legyen nyugodt. Szavamat adtam, hogy nem leszek öngyilkos és meg is tartom. Minek jött volna ide hiába Bali Mihály?

Késő éjjel a végrendeletét írta meg és attól kezdve senkit sem engedtek be hozzá. Feleségének azt üzenté a halálra ítél, hogy a gyermekét jól nevelje.

A kivégzés.

Reggel hat órakor belépett a fogházfelügyelő Papp Bélához és egyben bevezette hozzá Rácz István lelkészt. Papp Béla alig váltott egy-két szót.

Hét óra előtt néhány perczel kivették a törvényszék hátsó udvarára, ahol a szerda éjszakán föllállított bitófa várta. Szó nélkül engedelmeskedett.

A fogház kapuja előtt az 5-ik gyalogezred egy százada foglalt állást s tartotta távol a kíváncsi tömeget. Csak azokat bocsátották be — a fogház udvarára, akiknek piros belépti jegyük volt.

Fél hét órakor egy század katonaság vonult be a fogház hátulsó udvarára Dienes Gyula százados vezetése alatt s a bitófa körül négyyszöget képezett. A közönség a katonaság hátamegett foglalt helyet. A kordonon belül csak a hivatalos személyek állottak.

Ködös, esős időben reggel hét órakor megtörtént az akasztás. Papp Béla az utolsó pillanatban reszkető léptekkel ment a bitó alá s hangtalanul türté az előkészületeket.

Még egyszer felolvasták az ítélet rendelkező részét s Dénes ügyész így szólt Balihoz:

Teljesítse kötelességét.

A pribékek megragadták, megkötözték s felállították az akasztófa zsámolyára. Bali hátulról a nyakába akasztotta a kötelet, zsebkendőjével betakarta Papp Béla arcát s főleg száját s intésére Gold pribék kirántotta lába alól a zsámolyt.

Az orvosok kilencz percz mulva állapították meg, hogy *bekövetkezett a halál.*

Az akasztófán félóráig hagyták esüngen a holttestet s aztán hivatalos személyek hozzá fogtak a kivégzésről szóló jegyzőkönyv megírásához.

Rokonai közül senki sem volt jelen a kivégzésnél. Nem volt ott a védőügyvéd, Kelemen sem. Nem kívánta látni a borzalmas kivégzést.

A temetés éjjel esendben történt meg és ezzel a szatmári borzalmas tragédia véget ért.

Egy kis fiu lopott. Schlenger Nándor, egy tizenkét éves fiu, galambokat lopott. Ezért a vétékért megmozdult a hivatalos apparátus s rettenetes komolysággal kétnapi fogházra ítélte a gyereket.

— Megértted a törvényszék ítéletét? — kérdezte tőle az elnök, mikor kihirdette előtte az ítéletet.

A gyerek bambán bámult az elnökre s egy esepet sem volt olyan a nézése, mint azé az emberé, aki megért valakit. Sirva fakadt s csak ennyit mondott:

— Haza akarok menni a mamámhoz!

A tábla Sárkány József elnöklésével ma főlebbviteli nyilvános főtárgyaláson foglalkozott a lopott galambokkal és dr. Wolf Vilmos közvédő védelme után megsemmisítette az ítéletet s *fölmentette* a fiut a vád alól, azzal az érdekes megokolással, hogy az elnöknek adott válaszból is kiténik, hogy a fiu *nem volt tudatában annak*, hogy vétkezett.

A mi naptárunk.

Megírtuk már, hogy »Független Ujság« minden előfizetője egy naptárt kap karácsonyi ajándékkul. Ez a naptár egyike lesz a legtanulságosabb könyveknek, melyből különösen okulhat a kisczarda és mindaz, aki a szövetkezetek előnyeit kihasználni akarja. Nemesak tartalma lesz értékes ennek a könyvnek, de külsejének kiváló esínosságával is bizonyára megnyeri előfizetőink tetszését. Felkérjük tehát előfizetőinket, *hívják fel erre a készülő naptárra ismerőseik figyelmét is* s nekünk gondunk lesz rá, hogy naptárunkat azok is jutányos áron megszerezhessék.

A »Független Ujság« szerkesztősége.

Azon t. előfizetőinket, kiknek előfizetése 1900. november hó végével lejár és akiknek mai számunkhoz esatoltan postautalványt küldöttünk, felkérjük, hogy előfizetésüket ezen utalvány felhasználásával mielőbb megújítani sziveskedjenek.

A „Független Ujság“ kiadóhivatala.

A király legfiatalabb unokája. Az uralkodólázbán örvendetes családi esemény volt e hó 19-én. Mária Valéria főhercegnéasszonynak leánygyermoke született. Ő Felsőge a király esütörtökön utazott el legfiatalabb unokája keresztelőjére.

A Lónyay grófi pár Budapesten. Hosszu, eseményekben változatos idő után a héten a magyar főváros viszontlatta Stefánia belga királyi hercegnőt, aki férjével, Lónyay Elemérrrel, Budapestre érkezett. A grófi pár a Hungária-szállóban foglalt lakást s néhány napig maradnak a magyar fővárosban. Lónyay gróf egy napra Bodrog-Olasziba utazik. A jövő májusban a gróf anyja kiköltözik a bodrogolaszi-i kastélyból s akkor a Lónyay-pár foglalja el. Stefánia igen jól néz ki s a Lónyay grófi családnak a fővárosban időző tagjainál látogatást tesz.

A párisi kiállítás magyar kincsei. A hét elején érkeztek vissza Budapestre a párisi kiállítás magyar műkincsei, a történelmi csoport nagyértékű ritkaságai. A kincsek hiánytalanul érkeztek vissza s már elhelyezték az illető muzeumokba.

Megvakult az oltár előtt. Az aradi minorita rendháznak egy fiatal tagja Tajthy Jenő, minap midőn az oltár előtt misézett, hirtelen mindkét szemére megvakult. Tajthy rendkívül rövidlátó volt s igen éles szemüveget viselt. Az egyik szeme már régen sorvadásban volt s az orvosok megmondották, hogy irtassa ki a szemét, ha nem akarja, hogy a másikat is elveszítse. Tajthy vonakodott s most mindkét sze-

mére homály borult. Az orvosok nem is remélik, hogy legalább egyik szemét megmenthessék. Szomorú sorsában mélyen megható, hogy sürgönyözött az édes anyjának, hogy még egyszer láthassa, de ez a vágya nem teljesülhetett.

Kossuth-díj a francia löversenyen. A francziák is nagy tiszteletben tartják Kossuth Lajos emlékét s bár kegyeletesebb dolgokkal is hozhatnák kapcsolatba a nevét, nem vehetjük tőlük rossz néven a tiszteletnek olyan különös megnyilatkozását sem, hogy a Neuilyben tartandó löversenyek egyik díját Kossuth-díjnak nevezték el. A francia előkelő urak két magyar nevet használnak előszeretettel: az egyik Kossuth, a másik pedig Ragotsky, ami Rákóczit akar jelenteni.

Magyar lovak Transzválban. Az angol hadügy-miniszterium legközelebb újból 1000 drb. magyar lovat vásárol. Az állatokat a délafrikai hadseregnek szállítja az a nagy tengeri hajó, melyet Fiuméba rendelt az angol kormány. Ez a vásárlás újabb bizonyítéka annak, hogy nincs párja a magyar lónak, különben nem vásárolná ily nagy tömegben az anglus.

Őskori lelet. A miskolezi pályaudvar rendezése alkalmával ásatás közben egy mesés nagyságu óriás-állat agyarára bukkantak. Az őskorszakbeli elefánt sírját felbontva, annak agyarárt sértetlen állapotban emelték ki. Az agyar hossza 3 méter és 30 centiméter sulya 180 kiló. 8000 esztendeje pihen az óriás állat sírjában.

Megfojtotta a feleségét. Csány hevesmegyei községben Kovács István gazda csak a mult évben vette feleségül Kiss Máriát, de házasságuk nem volt boldog. A minap még meg sem született gyermekük keresztneve fölött kaptak össze, mert az asszony állítólag volt kedvesének nevével szerette volna elkeresztelni, ha fia lesz s Kovács oly dühbe jött, hogy feleségét megfojtotta, aztán kiment a temetőbe s ott anyja sírján agyonlötötte magát.

Bodrogközi nőegyesület. Ennek az örvendetes eredménnyel működő egyesületnek munkájából a következőket jelenthetjük: A bodrogközi nőegyesület harmadéve alakult s most számol be kétesztendő működéséről. Ez alatt az idő alatt több mint másfélszer ezer szegénynek adtak élelmiszert, látták el őket ruhával s juttattak nekik pénzbeli segítséget, a betegeknek ingyen orvosi gyógyítást. Tizenötezer népkönyvtárat szerveztek, számos iskolát láttak el iskolai szerrel, még több szegény gyermek kapott iskolakönyvet, ruhát s derekabbjainak jutalmat is adtak. Pénzben minderre tizenötezer koronát költöttek, amihez még hozzájárul az a sok ruhanemű és élelmiszer, amelyet természetben gyűjtöttek és osztottak szét. A nép műveltségét felolvasásokkal fejlesztik. A háziipar fejlesztésére Perbenyikben *fonó-iskolát* állítottak fel, ahol finomabb gyékényből és vesszőből

készítenek szép dolgokat. Munkáik nemesak az ipar-muzeumban és a szegedi kiállításon tetszettek, hanem a vásáron is kelendők, ami a növényeknek valami jövedelmet is hajt. Az egyesület elnöke Mailáth Józsefné grófné, melléje sorakoznak özv. Sennyey Pálné báróné, Sennyey Miczi és Sennyey Mária bárónők, Szerviczky Ödönné, özv. Ulrich Vilmosné és Hodossy Antalné asszonyok.

A népszámlálásról. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium 1900. évi 3658. szám alatti körrendelete értelmében a kis- és nagyközségekben, nyilvánossági joggal felruházott iskolákban alkalmazott elemi iskolai tanítók, a számláló biztosi teendők ellátását, ha a járási főszolgabíró által számláló biztossá kineveztetnek, a törvényben biztosított díjazás mellett *elvallalni kötelesek*. Mindazon elemi iskolákban, illetőleg osztályokban, melyeknek tanítói, mint számláló biztosok a népszámlálásnál lesznek elfoglalva, a tanítás a népszámlálás ideje alatt, vagyis az 1901. évi január 1-eje és 10-ike közti idő alatt hat napig szünetelhet. A munkálatnak az 1901. évi január hó 1-6-ig bezárólag a lehetőség szerint készen kell lennie.

Az elcserélt gyermek. Egy előkelő katonaoorvos följelentést tett a budapesti főkapitányságon Düris Katalin bonne ellen, akit gyermekesempészettel és zsarolással vádol. Béreczy Béla rendőrkapitány letartóztatta a leányt, akinek négy évvel ezelőtt viszonya volt az orvossal s e viszonyból egy leánygyermek született. Kedvesétől tartásdíjat kapott, majd ezer forint végkielégítést. A leány néhány héttel ezelőtt levelet írt a katonaoorvosnak, amelyben azzal fenyegeti, hogy pellengérré állítja, ha nem fizet huszezer forintot. Az orvos megtudta, hogy Düris Katalin betegeskedő gyermekét már három évvel ezelőtt elcserélte egy Grandis nevű szegény iparos leánykájával, nehogy elveszítse a tartásdíjat. Igazi gyermeke csakugyan meg is halt s a beesempészett leányka szerepelt Düris Katalin gyermekének.

GAZDASÁGI DOLGOK.

Az őszi vetések védelme a fagyok ellen.

Száraz tél idején, amikor kevés vagy éppen semmi hóesés sincs, az erős száraz fagyok nagyobb károkat okozhatnak az őszi vetésekben, különösen akkor, ha a talaj az őszi esőzések folytán nagyon átmedvesedett. Ez okból első dolgunk legyen vízlevezető barázdákról gondoskodni, amelyek a talaj fölösleges nedveségét levezessék.

A repezét akképen is szokták a fagy ellen megvédelmezni, hogy szélesebben vetve töltögető ekével a sorokat feltöltik, miáltal a földet a növény tövére húzva a földtakaró megvédi a repeze gyökerét a kifagyástól.

Vastag hótakaró alatt az őszi vetések szintén nagy károkat szenvedhetnek, főleg ha a hó felülete megfagy. Az ilyen páncél a levegő hozzájutását a növényhez megakadályozza, minek következtében a növény elfullad. Ilyen esetben a fagyos hótakaróra jószágot kell terelni, amely azt feltöri.

A felfagyástól is szenvednek őszi vetéseink. Télen ugyanis a talajban lévő nedvesség (víz) megfagy s a talajt felemeli a rajta levő növényzettel együtt, minek folytán a növény gyökerei elszakadnak. Kivált sokat szenved a felfagyástól a növény telelő és tőzegtalajon, mert ezek, ha a föld megszikkadt, lesüppednek s a gyökerek takaratlannal maradván, a szelek által kiszáradhatnak és elhalnak.

A felfagyás ellen jó orvosság: az őszi vetések meghengerezése, ha a talaj megszikkadt, vagy bírkák ráhajtása a vetésre, amelyek a földet letapossák. Here- és lüzernavetések ugy altalmazhatók meg a hidegtől, hogy azokat védőnövény közé vetjük. Ilyen védőnövények az őszi vetéseknél az őszi buza és őszi rozs. A védőnövények mintegy takaróul szolgálhatnak a hereféléknek, nem engedik a talajt kiszáradni és védelmet nyújtanak a késői fagyok ellen.

A répa mint lőtakaromány.

Nagyon sok helyen, különösen kisgazdáknál, a répának lovakkal való etetése, csak úgy magában és nagyobb mennyiségben, mindennapi dolog. Tudva pedig azt, hogy a répa nagyobb víztartalmánál fogva kevés kiadó tápanyagot tartalmaz, a répa etetése lovaknál csakis akkor lesz észszerű, ha azt más, táplálóbb takarmányokkal vegyest etetjük.

Azonban így is jó, minél mérsékeltebb mennyiségben adni répát a lónak, mert igaz, hogy a répával etetett ló gömbölyű, lágy bőré és a szőre is fényes, jól néz ki, de dologban hamar izzad s gyors kitarító munkára alkalmatlan lesz.

Mezőgazdák figyelmébe!

Elismert kitűnő hazai gyártmány!
1600 gőzcseplőkészlet üzemben!

CZIM:
ELSŐ MAGYAR
gazdasági gépgyár
RÉSZVÉNYTÁRSULAT.
BUDAPESTEN,
KÜLSŐ VÁCZI-UT 7. SZÁM.

Gőzcseplőkészletek ≡
2 1/2, 3 1/2, 4, 4 1/2, 6, 8, 10, 12 lóerőjűek.
MAGÁN JÁRÓK
(uti mozdonyok.)
Kérjük minden szakbavágo kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni,
készséggel adunk kimerítő és felvilágosító választ.

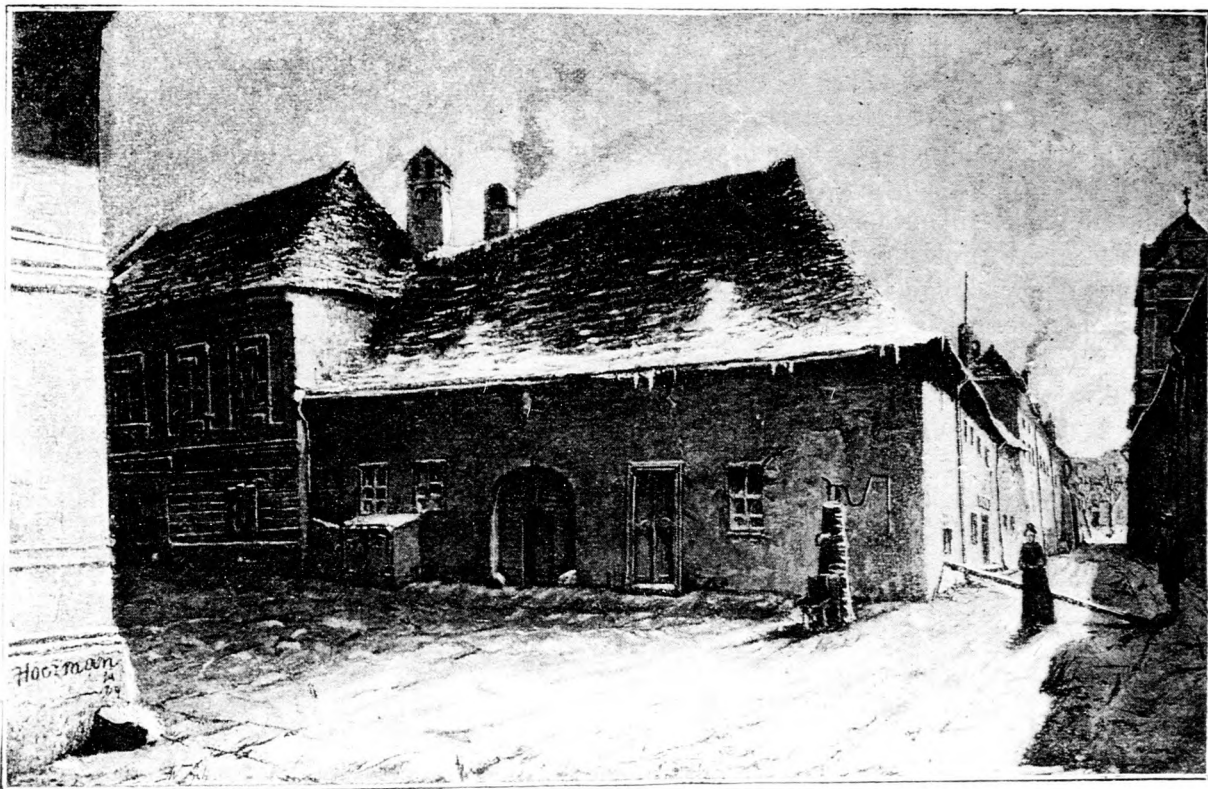
Arjegyzék kívánatra díjmentesen küldetik.

Figyelmet a répa csak a zöldről a szárazra, vagy szárazról a zöldtakarmányozásra való átmenetnél, nemkülönb, mint ételrendi szer, oly esetekben, midőn a lovak szorulásokban szenvednek, érdemelhet.

Kizárólagos vagy póttakarmányt a répa tehát nem szabad, hogy képezzen, mint melléktakarmány más takarmányokkal: széna, szeeska, polyva kevés korpával keverten, kisebb mennyiségben azonban adagolható. Etetése megmosott és felvagdalt állapotban nyersen eszközözlendő és pedig ígás lovakkal nagyság szerint 8—16 kg. mennyiségben naponta és fejenként, 2—5 kg. szénával és 1—3 kg. szalma és 1½—3 kg. zab kíséretében, télen s oly esetek-

egy nappal előbb külön kell zárni, 12 óráig koplaltatni, mert a telt belek a műtétnél akadályt képeznek s a gyógyulást is nehezítik.

A kappanozást rendszeren kettőnek kell végezni oly módon, hogy a műtétet végzővel szemben alacsony széken ülő a kakast a műtétet végzőnek olyképp tartja elébe, hogy a kakas mellével és hasával fölfelé, farkával pedig a műtétet végző felé feküdjék. Ha a kakas lábai és szárnyai jól le vannak fogva, a kappanozó a hasról a tollat lefosztja és egy éles tompahegyű ollóval a bőrt a végbél nyílásától egy ujjnyi távolságban a mellesont felé föl vágja, de csak oly hosszúságban, hogy azon a mutatóujj beleférhesen. Ha ez megvan, a kappanozó mutatóujját a hasüregbe tolja, vigyázva azonban, hogy a beleket meg ne sértse vagy össze ne bonyolítsa.

MÁTYÁS KIRÁLY SZÜLŐHÁZA.

ben, midőn a lovak nehéz, erős munkába nincsenek fogva.

Vemhes kanczákkal azonban ezt a répaadagot sem tanácsos etetni, mert hasmenést okoz s ez az elvetülésre alkalmat szolgáltat. Ezeknek tehát a megfelelő szalastakarmányok és abrakféléken kívül semmi vagy csak kisebb mennyiségben ajánlható a répa etetése.

A kappanozásról.

A kappanozás, vagyis a kakasnak kappanná változtatása nem nagy mesterség, megtanulhatja azt bárki. Mivel pedig a kappan értékesebb, izletes hús miatt kapósabb, aki az eladásra szánt baromfiból jó hasznot akar, az ne resteljen a kappanozással foglalkozni.

Az egyszerű eljárás a következő:

A kappanozásra szánt 4—5 hónapos kakasokat

Gyakorolt kappanozó a kakas hátához nőtt heréket csakhamar felleli és lassu egyenletes nyomkodással azokat egyenként onnan elválasztja és ügyel arra, hogy egyik vagy másik a kivevés alkalmával el ne esuszszék és a hasüregben ne maradjon.

Ha a herék kinn vannak, a sebeket néhány öltéssel be kell varrni és 2%-os karbolos vízzel jól megmosni, a seb bevarrásánál azonban ügyelni kell arra, hogy a beleket oda ne varrjuk. A már kikappanozott kakasoknak taraját hegyesre szokták metszeni, míg a szakállebernyeit egészen levágják. Az új kappanokat két napra szalmával megalmozott oly helyre kell zárni, a hol ülőrudak nincsenek; mert a fel- és leszállásnál a friss hegedő sebek hamar megnyílhatnak s a teljes gyógyulást hátráltatnak.

Ezalatt a két nap alatt a sebeket naponta 3—4-szer 2%-os karbolos vízzel meg kell mosni. Enni és inni az első 12 órában a betegek nem kapnak, csak aztán adható nekik langyos víz és lágy takarmány.

Az istállótrágya elteregetéséről.

A mezőre kihordott trágyát minden körülmények között ezélszerűbb azonnal elteregetni, mint kupaczkokba rakni. A kupaczkokba rakott trágya oldható anyagait az eső vagy hóvíz kilugozza és a földbe mossa. Ezekben a helyeken azután az u. n. *buja foltok* keletkeznek, mert a kupacz területe nyeri a trágya legértékesebb anyagait. A kilugozott, majdnem értéktelenné vált kupacz szalmája azután nagyon kevés táplálékot nyújt azon területnek, amelyen később teregettetik el.

A trágyázás ezélja pedig nem az, hogy a táblának csak egyes pontjait lássuk el gazdagon tápanyagokkal, hanem, hogy az egész táblát lehetőleg egyenletesen. Igaz, hogy az elteregtetett trágyát is kilugozza az eső, de így legalább elérjük azt, hogy az egész tábla egyforma mennyiségben és minőségben nyeri a trágyában lévő oldható tápanyagokat. A buja foltok, amelyek néha évekig is eltartanak, azon a helyen a növény dus fejlődését idézik elő s ha pl. gabona vettetik az ilyen darabba, azokon a helyeken az tulsűrű lesz, megdül, érése késik, a gabona szála vékony marad, erőteljes kalászt nevelni képtelen s csak ocsut termel.

Ami a trágyának a kihordás és elteregetés utáni rögtön vagy csak későbbi alászántását illeti, ez attól függ, hogy a trágyázás által nagyobb terméseredményt akarunk-e elérni, vagy pedig, hogy a talajt akarjuk javítani. Ha ezélünk az előbbi, úgy jó, ha a trágya alászántásával addig várunk, amíg annak oldható tápanyagai a földbe mosatnak, mert így a növény a tápláláshoz szükséges anyagokat már készen találja; ellenben ha ezélünk a földnek a javítása, úgy jobb a trágyát alászántani, mert ekkor a szalma korhadása tovább tart, ami a talaj elmállását kedvezőbben segíti elő.

Vegyesek.

A burgonya mint marhahizláló-eledelel. A burgonyát úgy ismerjük, mint pótlék-eledelet, mely a hizó disznónak épen úgy, mint a hizó marhának igen javára válik.

A szarvasmarha a főtt burgonyát épen oly jól emésztí, mint a nyersét, de már a disznónak csakis a főtt burgonya való. Romlott burgonyát nyersen semmi szín alatt se adjunk, csakis megfőzve.

A hizó marhának a főtt burgonya igen kedves eledele, de tulsokot neki sem szabad adni. A főtt krumplít szétzúzva és szalmaszececskával keverve és kissé megsózva kell elébe adni. Utána leghelyesebb szénát adni az állatoknak.

Párolt burgonya etetése alkalmával ügyelnünk kell arra, hogy a jászlak tisztán tartassanak s hogy a fajászlak időnkint bemeszeltessenek, mert a jászlahoz tapadó burgonyarészececskék hamar savanyodnak. Ugyanesak ezért nem tanácsos több napra való burgonyát egyszerre párolni, hanem naponkint legalább is egyszer, pl. délelőtt kell a déli, estéli s másnap reggeli etetésre szükséges burgonyát párolni.

Képeinkhez.

Kiüldözött muszka zsidók. Előbbi számunkban fölemlítettük a tömeges kivándorlásokat és a kimutatásban legtöbb kivándorló galicziai zsidó volt. Ennek is meg van az oka és nem annyira üldözés, mint megnevelhetés miatt vándoroltak ki, mert a zsidók tudvalevőleg nem szívesen dolgoznak, inkább üzérkednek, de ha igen sok az üzérkedő, akkor agyon nyomják egymást. A muszka zsidókat azonban a hatalom üldözte ki Oroszországból. Kimélet nélkül hajtották őket a határszélre aztán nem törődtek velük. Hát ez sem emberség volt, de a nagy hatalomnak minden szabad. Mai képünkön egy ilyen kiüldözött orosz zsidót mutatunk be, amint fiával huzzák az összes vagyonukat és menekülnek az ország határszélére.

Mátyás király szülőháza. Kincses Kolozsváron még az ősz folyamán akarták fölláítani Mátyás király szobrát, de közbejött akadályok miatt tavaszra maradt. Mátyás király ugyanis Kolozsváron született, tehát méltó helye lesz ez a város a nagy király szobor- emlékének. Mai képünkön Mátyás király szülőházát mutatjuk be, a melyet le akartak bontani, de a város-tanács nem engedte, hanem kijavítva, muzeumot helyeztek oda. Képünkön a régi épület látható, melyet már azóta átalakítottak.

Szótalány.

— *Tabi András*tól. —

Négy szótag, összesen tizenegy betűm van,
Szőlőnedvet találsz első szótagomban.
Második szótagom nem négy, csak két betű,
Csizmadia szerszám, hegyes akár a tü.
Hét, nyolcz, kilenczedik betűk együtt járnak,
S nevét adják hárman Isten szolgájának.
Utolsó két betűm olvasd orvosságának,
De azt is jelenti, amire irkálnak.
Az egész szó papír s szolgál orvosságul,
Használja az, kinek a feje megfájul.
A megfejtők között egy regénykötetet fogunk kisorsolni.
Megfejtési határidő december hó 1.

A „Független Ujság“ 46. számában közölt talány megfejtése

Károly, Manó.

Helyesen fejtették meg: *Tabi András*, Schmidt Jakab, ifj. Szathmáry Sándor, László Endre.

A sorshuzásnál *Tabi András* (Taresa) neve jött ki elsőnek, kinek a kitűzött jutalomdíj gyanánt Péterfi Tamás „Közös sors“ című eredeti székely regényét küldöttük meg.

A „Független Ujság“ 45. számában közölt talányt még utólagosan beküldötték: Szluka Teréz, Kristóf Ilonka és Marietta, Nagy Márton, Gyarmathy Lajos, Mozgay Mihály, Schmidt Jakab, Márkus Imre, Körödi András, Bodó Imre, Eskütt György, Hegyi János, ifj. Kocsándi László, ifj. Kota Sándor, Karsa Ferencz, Gáll Károly, Róth János.

Apróságok.

A majmok beszéde. *Garner* amerikai tudós évek óta a majmok beszédét tanulmányozza s tapasztalatait könyvbe is foglalta. *Garner* tapasztalta, hogy a Cincinnati városi állatkertben levő kis kapucinus-majmok mindig különös hangokat hallattak, amikor félelmet, ijedelmet, éhséget, szomjúságot éreztek, vagy

amikor egymást valami közeledő veszedelemre akarták figyelmeztetni. Garner az ijedelem hangját utánnoztta az egyik majom előtt, mire az állat sietve egy pad alá menekült és az ismétlődő hang hallatára nőttön-nőtt az ijedelmé. Más alkalommal Garner egy nyugtalanul ugránczó kis majmot figyelt meg; utánnoztta a hangot, amit ő „ital“-nak nevez s a majom azonnal ismételte, majd az üres ivőedényre mutatott. Mindezeket a hangokat Garner fonografba szedte s az „ételt“-t jelölő hangnál eltéréseket észlelt, amelyek az ő véleménye szerint a különböző ételeket jelölik. Egy kis majom nyöszörgő hangot hallatott, amikor eső verdeste az ablakot; Garner utánnoztta a hangot a következő majomketrecznél, mire a majmok mind az ablakfelé néztek. De nem csupán ilyen magában álló hangokból áll a majmok beszéde, hosszabb „beszéd“-del is tudják kívánságaikat, panaszait kifejezni. A hangok, melyeket a majmok hallatnak, önkényesen támadnak, és előzetesen meghatározott céljuk van vele, megértetni akarják egymást. A majmok előadása bizonyítja, hogy tudatosan ejtik a hangokat. Szünetet tartanak, ha befejezték beszédjüket és feleletre várnak; ha nem kapnak feleletet, ismétlik az előbbi hangot. Többnyire ránéznek arra, akihez beszélnek, de sohasem hallatnak hangot, ha egyedül vannak, mindig csak akkor, ha akár emberhez, akár majomhoz intézhetik. Az egyik majom megérti a fajabeli másik majmot és felel neki. Épp úgy megértik a hangot, ha akár ember, akár fonograf utánnozza s ez is bizonyítja, hogy csupán a hang, nem pedig valami jel vezet el ennél a megértésnél.

LEVELES-SZEKRÉNY.

Benese István urnak. Atya. A „pyroleum“-ról tett kérdésére az alábbiakban felelünk. Megrendelési cím: Burián Vilmos' veje Budapest, Soroksári-utca 10. Próbaküldemény (lámpa és pyroleum) 2 korona. A pyroleum arai (1 hordó 150—160 kgr.) 100 kgrammonként egy csillagos 36 kor., két csillagos 32 kor. az itteni állomáshoz szállítva. Lámpaárak fali 5-ös 1 kor., 8-as 1-20 kor. Lógólámpa 5-ös 1-40 kor., 8-as 1-60 kor. Megrendeléseket legelőször nagyban tenni, tehát álljon össze 5—8 gazda és úgy rendeljenek, különben a szállítás megdrágítja ezt az olcsó világítóanyagot, mely félsúlyban sem kerül, mint a petróleum, de olcsóságán kívül még szabadon megsemmisíthető, tehát tűzveszélyt nem okozhat. További kérdésével tessék egyenesen a céghez fordulni. — **P. A.** urnak. *Szabadszállás.* A biztosító-társaság per útján csak az első díj részletet van jogosítva behajtani, de azért természetesen dolog, hogy ha mégis perel s a keresetet budapesti bíróságnál indítja meg, az illetőnek vagy személyesen vagy ügyvéd útján meg kell jelennie, mert különben a bíróság marasztalja és még költségeket is fizet. Jogában áll tehát a további fizetést megtagadni s ha mégis beperelnék, gondoskodni kell védelméről. Hogy a hadmentességi díj kivetése helyes-e vagy nem, azt mi az adatok ismerete nélkül meg nem ítélnénk. Ha bármi okból panasza van e tárgyban, azzal a pénzügyigazgatósághoz kell fordulnia. — **Tabi András** urnak. A talányokat köszönjük, alkalomlag válogatunk belőlük. Ha január

elsejétől a „F. U.“-ra előfizetni tetszik, akkor a naptárt ajándékba adjuk. Bolti árát mindössze egy koronában szabtuk meg, hogy minnél többen hozzá juthassanak. Tessék talán megpróbálni az előfizetés gyűjtését. Ha öt előfizetőt gyűjt rá, egy tiszteletpéldánnyal szolgálunk. — **F. B.** urnak. A magyar köztisztviselők fogyasztási szövetkezetének székhelye: Budapest, V., Balthory-utca 10. Ügyvezető Dirner Ede ur. Tessék ide fordulni. — **B. A.** urnak. *Csaroda.* Az almákat a kabinetiroda nem veszi meg, de ha szépek, tessék belőlük néhány darabot mutatvány gyanánt küldeni a Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezetéhez. (Budapest, központi vásárcsarnok). Itt majd megmondják, mennyiért lehet értékesíteni. — **B. Oláh István** urnak. Kezdetnek jó. Később talán kapunk olyat, amelyet mi is használhatunk. — **M-né Szalánka.** Levelét jogi szakértőknek adtuk át. Mihelyt válasza megérkezik, megírjuk, hogy mi a véleménye a dologról.

A „Független Ujság“ szerkesztésére felügyel:

RUBINEK GYULA,

a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének titkára.

Budapesti piaczi árak.

Budapest, 1900. november 24-én.

Gabona. (Árak métermázsánként értendők.) *Buza* 14-90—15-60 *K. Rozs* 13-30 K-tól 13-70 K-ig. *Árpa* 11-60 K-tól 11-80 K-ig. *jobb minőségű* 14-50 K-tól 15-50 K-ig. *Zab* 10-40 K. *Tengeri* 9-20 K **Liszt** ára 100 kg-ként.

Sz.	0	1	2	3	4	5	6	7	8
K	25-40	24-20	23-00	22-00	21-40	20-20	18-50	15-20	11-20

Buzakorpa finom 8-60 K, durva 8-80 K.

Egyéb magvak: *mák* 30—60 K 1 q., *bab* fehér nagyszemű 14—20 K, aprószemű 12—18 K, *tarka* 12—20 K, *lencse* 34—56 borsó héjas 20—24 K, *lóhere* 136—153 K, *lucerna* 88—96 K, *baltacsim* 24—26 K.

Takarmányvásár. Réti széna 360—440 fillér, muhar 440—500 fillér, zsupszalma 280—300 fillér, alomszalma 240—290 fillér.

Juhvásár. Belföldi hizlatt ürű 35—38 K.

Sertésvásár. Elsőrendű 320—380 kg. nehéz 96—98 fillér, 280—300 kg.-mos 96—97 fillér, öreg 300 kg.-on tuli 99—95 fillér, szerb 92—96 fillér.

Marhavasár. Következő árak jegyeztettek: *Hizott magyar ökör* jobb minőségű 70—71—, középminőségű 70—70—, alárendelt minőségű magyar ökör 54—62—, jobb minőségű magyar és tarka tehén 36—54-00, magyar tehén középminőségű 40—66-00, alárendelt minőségű magyar és tarka tehén 46—64-00, szerbiai ökör jobb minőségű 50—62—, kivitel —, középminőségű 40—48—, szerbiai bika 44—66—, szerbiai bivaly 30—44—, kiv. 50— koronáig métermázsánként élőszuliban Élő borjú 60—96 K.

Budapesti központi vásárcsarnok arai.

Baromfivásár. Tyuk páronként 2-40—2-50 K, csirke 1-10—1-40 K, káppan hizott 0-00 K.—0-00 K. Rucza 4-00—5-00 K. Lud hizott 10—12 K. Pulyka sovány 4—5 K.

Tojás alföldi 66—68 K, erdélyi 64—66 K, ládánként. Tea, tojás 100 drb 5-00—5-30 K.

Tejtermékek. Teavaj 1-60—2-00, tejföl 56—60 fillér literenként, főzővaj 1-00—1-40 K, tehénturó 10—20 fillér kg.-ként.

Zöldség. Sárgarépa 100 kötés K. 0-00—0-00 1 q 0-00—0-00, Petrezselyem 100 kötés 0-00—0-00, 1 q 0—0—, zeller 100 drb 1-40—2-20, karalábé 1-40—2-00, vöröshagyma 100 kötés 8—9—, 1 q 50—90—, foghagyma 16—28—, vörösrépa 100 drb 1-00—1-60, fehérrépa, fejeskáposzta 8—12—, kelkáposzta 100 drb 1-60—2-40, vöröskáposzta 8—14—, fejesaláta 1-80—2-00, kötött saláta 1-00—1-80, burgonya rózsa 1 q 3-40—3-60, sárga 3-20—4-00.

Gazdák

s gazdálkodók figyelmébe. Számos uradalomba már bevezetett

PYROLEUM

50%-al olcsóbb, mint bármely más világító anyag. Próbaküldemények 2 korona utánvét mellett. Kivánatra prospectus ingyen s bérmentve

BURIÁN VILMOS VEJE, Budapest, IX., Soroksári-utca 10. szám.

A NAGY KRACH!!

New-York és London az európai szárazföldet sem hagyták árú-gyár kényszerítve lón egész készletét a munkásoknak nagyon csekély megtérítése ellenében eladni. Én vagyok felhatalmazva ezen megbízás keresztülvitelére. Ennélfogva mindenkinek megküldöm a következő tárgyakat csupán **frt 6.60** megtérítése ellen és pedig:

- 6 drb legfin. asztali kést valódi angol pengével,
- 6 drb amer. szabadalm. ezüst-villát egy darabban,
- 6 drb amerikai szabadalmazott ezüst evő kanalat,
- 12 drb amerikai szabadalmazott ezüst kávéskanalat,
- 1 drb amerikai szabadalmazott ezüst-levesmerőt,
- 1 drb amerikai szabadalmazott ezüst-tejmerőt,
- 6 drb angol Victoria-alsó-tálcát,
- 2 drb feltűnést keltő asztali gyertyatartó,
- 1 drb theaszűrőt,
- 1 drb legfinomabb ezukorszórót.

42 darab összesen csak 6 frt 60 kr.

A fenti összesen **42** tárgy ezelőtt 40 frtba került és most ezek **frt 6.60** minimális áron kaphatók. — Az amerikai szabadalmazott ezüst teljesen fehér érc, mely az ezüst színt 25 évig megtartja a miért jótállás vállalatik. A legjobb bizonyíték, hogy ezen hirdetés

nem szédelgésen

alapul, mely szerint ezennel nyilvánosan kötelezem magamat, mindenkinek, akinek az áru meg nem felel, az összeget minden akadály nélkül visszatéríteni; és senki se mulassza el ezen kedvező alkalmat, hogy ezen **diszgarnitúrát** megnézze, mely pompás

karácsonyi és ujévi ajándék

ajándékul minden jobb háztartás részére kiválóan alkalmas. Kapható csupán:

HIRSCHBERG A.

szabad. amer. ezüstkivitelű áruház
Wien, II., Rembrandstrasse 19/T. R.
Telefon 7114.

Szétküldés a vidékre utánvétellel, vagy az összeg előleges beküldésével. Tisztító por rozsa 10 kr. Csak a mellékelt védjeggyel valódi (egészségi áru).

Kivonat az elismerő iratokból:

Az első küldeményemmel nagyon meg vagyok elégedve, kérek még egy garnitúrát.

Kalocsa.

A küldeményt vettem s nagyon meg vagyok elégedve, kérek még egy küldeményt 6 frt 60 krért.

Kolozsvár.

Beesés evészközküldeményét megkaptam, melylyel nagyon meg vagyok elégedve és kérem, még egy olyan garnitúrát, 44 drb amerikai szab. ezüsből utárv. küldeni.

Bozovics, Kr.-Szörénym.

Keresztes S. főszolgabíró.

Készpénz kölcsön

földbirtokokra és házakra

a valódi becsérték háromnegyed részéig 20—60 évi törlesztésre. Birtokos fölmondhat bármikor, pénzintézet ellenben nem.

Lebonyolítás 14 nap alatt.

Konvertálás bélyeg- és illetékmentes.

Semmi előleges költség.

Beküldendő csakis telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokiv-másolat.

**Ingtalan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet,
Budapest, VI., Váci-körút 39.**

A hatóságok és a legtekintélyesebb földbirtokosok által is ajánlott intézetünk tíz évi fennállása óta 50,000,000 frnyi kölcsönt szavatolt meg.

Gazdáknak fontos!

HREBLAY EMIL

állattenyésztési m. kir. felügyelő GÖDÖLLŐ.

MUNKÁI:

Baromfi hizlalás	1 kor. 50 fill.
Baromfi tenyésztésre vonatkozó tudnivalók	1 kor.
Tyuktenyésztés	2 kor.
Lúd és kaesa tenyésztés	2 kor.
Pulyka tenyésztés	1 kor. 60 fill.
Baromfi és tojás értékesítő szövetkezetekről	1 kor. 60 fill.

Megrendelhetők a szerzőnél, legegyszerűbben a pénz előleges beküldése mellett.

Egyszerre megrendelve a 6 munka ára 8 kor.

Egyszerre megrendelve a 6 munka ára 8 kor.

Hirdetmény.

A mezőhegyesi magy. kir. áll. ménesbirtok 1900/901. évi

7500 métermázsza szabszükségletének biztosítása végett

folyó évi deczember hó 7-én délelőtt 10 órakor a ménesbirtok igazgatóságánál

zárt írásbeli ajánlatok útján versenytárgyalás fog tartatni.

Az egy (1) koronás bélyeggel ellátott és mintákkal felszerelt ajánlatok a fent említett határidőig a ménesbirtok igazgatóságánál Mezőhegyesen (posta-, táviró-, telephon és vasut állomás) nyújtandók be.

A részletes szállítási feltételek a magy. kir. gazdasági főigazgatónál (Budapest földmívelésügyi miniszterium II. em. 80. ajtó) s a mezőhegyesi m. kir. áll. ménesbirtok igazgatóságánál tudhatók meg.

Budapest, 1900. évi november hó.

Földmívelésügyi m. kir. miniszter.

1899. évi forgalom: 26,480 bál.
Felhivjuk
a t. cz. gazdaközönség
 figyelmét
a budapesti
gyapju-aukeziókra

melyek az év folyamán több sorozatban, nevezetesen július és szeptember hónapokban tartatnak meg.

Az aukeziókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat Budapest, Dunaparti teherpályaudvar” czimzett gyapjuküldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

Gyapjuárverési vállalat

HELLER M. S Társa
 Budapest, V., Erzsébet-tér 13. sz.

**ALFA SEPARATOR (RÉSZVÉNY-
 TÁRSASÁG)**
 vezelőt PFANHAUSER AG.
ALFA-SEPARATOROK (LEFÖLÖZŐ-GÉPEK)
 MINDENMŰ TEJGAZDASÁGI ESZKÖZÖK.
 Tejgazdasági telepek teljes felszerelése.
 * BUDAPEST *
 V., Báthory-utca 4. szám.

ŐSZI VETŐMAGSZÜKSÉGLETÜNK BESZERZÉSE VÉGETT

forduljunk a

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETÉHEZ, Budapest,
 V., Alkotmány-utca 31.

Szuperfoszfátot, kénsavas-kálit, kénsavas-ammont,
Kovasavas-kálit, (dohánytrágyázásra)
Chilisalétromot, Kainitot,
40%-os kálitrágyasót

és egyéb műtrágyaféléket elismert kitűnő minőségben legolcsóbban szállít a

„HUNGÁRIA“
 műtrágya, kénsav és vegyi-ipar részvénytársaság
 BUDAPEST, V., FÜRDŐ-UTCZA 8.

„Patria” irodalmi és nyomdai részvénytársaság, Budapest, (Köztelék.)